

Кабінет Міністрів України

Рахункова палата (до відома)

Щодо розгляду рішення Рахункової палати від 25.11.2025 № 28-6

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету на своєму засіданні 6 травня 2026 року (протокол № 234) розглянув рішення Рахункової палати від 25.11.2025 № 28-6 «Про розгляд Звіту про результати аналізу виконання основних показників місцевих бюджетів за 2022-2024 роки», відмітивши таке.

I. До Комітету Верховної Ради України з питань бюджету /далі – Комітет/ надійшло рішення Рахункової палати від 25.11.2025 № 28-6 «Про розгляд Звіту про результати аналізу виконання основних показників місцевих бюджетів за 2022-2024 роки» /далі – Рішення РП № 28-6/, яким передусім:

затверджено Звіт про результати аналізу виконання основних показників місцевих бюджетів за 2022-2024 роки /далі – Звіт РП № 28-6/;

надано рекомендації Кабінету Міністрів України /далі – КМУ/;

надано рекомендації обласним та Київській міській державним (військовим) адміністраціям /далі – ОВА і Київська МВА/ з термінами виконання – до 01.01.2026 та до 01.03.2026;

рекомендовано Комітету розглянути на своєму засіданні Рішення РП № 28-6 і Звіт РП № 28-6.

Рішення РП № 28-6 разом із Звітом РП № 28-6 (що надіслані Верховній Раді України /далі – Верховна Рада/ і Комітету супровідними листами Рахункової палати /далі – РП/ від 10.12.2025 № 18-3850 і № 18-3852) направлено народним депутатам України – членам Комітету через ЄАС, а також розміщено на офіційному вебсайті РП.

II. Статтею 36 Закону України «Про Рахункову палату» визначено, що: за результатами обговорення на засіданні РП звіту, складеного за результатами здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), РП приймає рішення, яке разом з відповідним звітом у 15-денний строк надсилає об'єкту контролю, Верховній Раді та за необхідності іншим органам влади;

рішення, прийняте за результатами обговорення звіту, підлягає розгляду об'єктом контролю; об'єкт контролю інформує РП у місячний строк про результати розгляду рішення РП, заплановані у зв'язку з цим заходи, включаючи порядок і строки виконання наданих РП рекомендацій (пропозицій), а також щокварталу (якщо інше не визначено РП) – про вжиті заходи щодо виконання відповідних рекомендацій (пропозицій); якщо об'єкт контролю не поінформував РП про результати розгляду її рішення або якщо РП визнала неналежними заходи, заплановані та вжиті об'єктом контролю у зв'язку з її рішенням, РП інформує про це Верховну Раду, інші відповідні органи влади, а також громадськість через медіа;

РП здійснює постійний моніторинг і аналіз стану виконання своїх рішень, включаючи стан виконання наданих рекомендацій (пропозицій), у порядку, визначеному РП; РП розміщує на своєму офіційному вебсайті інформацію об'єктів контролю про заплановані заходи щодо виконання рішень РП, а також щокварталу – інформацію РП щодо моніторингу і аналізу стану виконання таких рішень.

Згідно з частиною другою статті 4 Закону України «Про Рахункову палату» державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується РП шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту діяльності (ефективності), аудиту відповідності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 7 Закону України «Про Рахункову палату» та частини першої статті 110 Бюджетного кодексу України /далі – Кодекс/ РП наділено повноваженнями здійснювати заходи державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) щодо надходження і використання коштів місцевих бюджетів.

Статтею 31 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» і статтею 37 Закону України «Про Рахункову палату» передбачено, зокрема, що: комітети Верховної Ради обов'язково розглядають на своїх засіданнях за участю представників РП та об'єктів контролю рішення РП за результатами здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), якщо РП рекомендовано розгляд таких рішень на засіданнях відповідних комітетів.

III. Згідно із Звітом РП № 28-6 метою проведення аналізу виконання основних показників місцевих бюджетів за 2022-2024 роки (*що здійснений на підставі даних звітності Казначейства та інформації ОВА щодо виконання окремих показників місцевих бюджетів*) визначено «оцінити загальний стан виконання в умовах воєнного стану надходжень і витрат місцевих бюджетів, дослідити динаміку ключових показників, формування їх регіональних відмінностей, а також фактори, що впливають на бюджетну збалансованість місцевих бюджетів».

Констатуючи, що місцеві бюджети відіграють важливу роль у системі публічних фінансів, забезпечуючи фінансову стабільність держави та органів місцевого самоврядування, та є ключовим інструментом забезпечення базових

потреб населення на відповідних територіях, у Звіті РП № 28-6 підкреслено, що у 2022–2024 роках місцеві бюджети продемонстрували адаптивність і здатність реалізовувати пріоритетні завдання у кризових умовах, проте зберігаються значні регіональні диспропорції, зумовлені релокацією бізнесу, масовою міграцією населення та руйнуваннями інфраструктури внаслідок збройної агресії російської федерації проти України. За результатами аналізу у Звіті РП № 28-6 РП надано висновки, зокрема такі:

1) щодо доходів місцевих бюджетів, включаючи трансферти з державного бюджету:

у 2022–2024 роках доходи місцевих бюджетів зросли на 22,3%, переважно за рахунок податкових надходжень до місцевих бюджетів і трансфертів з державного бюджету. Динаміка їх зростання була нерівномірною за роками зі значними диспропорціями в розрізі регіонів, що пов'язано з релокацією бізнесу, значною міграцією населення та необхідністю державної підтримки фінансової спроможності місцевих бюджетів в умовах воєнного стану.

Загальний обсяг доходів місцевих бюджетів у 2022–2024 роках зріс з 555,2 млрд грн у 2022 році до 679,5 млрд грн у 2024 році, що перевищує показник 2021 року (580,7 млрд грн) на 17%. Демонструючи щорічне стабільне збільшення, темпи приросту доходів скоротилися з 17,6% у 2023 році до 4,1% у 2024 році. Доходи місцевих бюджетів без урахування трансфертів із державного бюджету демонстрували зростання протягом усього періоду, що аналізувався: у 2024 році їх обсяг становив 491,6 млрд грн, що на 3,5% більше, ніж у 2023 році (475,2 млрд грн), та на 30% вище показника 2021 року (378 млрд грн).

Уповільнення темпів приросту доходів місцевих бюджетів без трансфертів із державного бюджету у 2024 році (до 3,5%) та зменшення їх частки в доходах загалом вказують на необхідність формування резервів фінансових ресурсів бюджетів місцевого самоврядування, спрямованих на наповнення їх дохідної частини.

При поступовому зростанні у 2022–2024 роках податкових надходжень до місцевих бюджетів, в абсолютних показниках їх темп значно сповільнився з 10,4% у 2023 році до 1,5% у 2024 році, насамперед у зв'язку із зарахуванням з 01.10.2023 податку на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення «військовослужбовців» до державного бюджету. Неподаткові надходження також демонстрували стабільне зростання в абсолютних обсягах, однак їхня частка у структурі доходів місцевих бюджетів залишалася незначною. Основним чинником приросту стали «інші джерела власних надходжень бюджетних установ», зокрема благодійні внески, гранти та цільові надходження. Незважаючи на зростання, неподаткові надходження залишаються другорядним джерелом формування доходів місцевих бюджетів.

При цьому питома вага податкових надходжень у доходах місцевих бюджетів знизилася з 70,9% до 64,9% у 2024 році, тоді як частка трансфертів з

державного бюджету зросла до 27,7%, що свідчить про зростання ролі державних ресурсів у забезпеченні фінансової спроможності громад в умовах воєнного стану. Загальний обсяг трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у 2024 році зріс на 51,1 млрд грн порівняно з 2022 роком, у тому числі дотації – на 30,9 млрд грн, субвенції – на 20,2 млрд гривень.

Ключовою зміною у структурі трансфертів з державного бюджету у 2022–2024 роках є суттєве збільшення частки дотацій, зокрема у зв'язку із запровадженням нової додаткової дотації на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України. Зросли абсолютні обсяги субвенцій, водночас їхня частка у загальному обсязі трансфертів зменшилася. Змінилася структура субвенцій з домінуванням освітньої субвенції та нових цільових програм, пов'язаних із відновленням та соціальним захистом. Динаміка та обсяги субвенцій і дотацій характеризувалася значними регіональними відмінностями, що обумовлено безпековою ситуацією, навантаженням на громади через внутрішнє переміщення населення та спроможністю громад до реалізації інфраструктурних проектів.

Система міжбюджетних трансфертів реагує на виклики воєнного часу, проте потребує вдосконалення механізмів планування, розподілу та контролю за їх використанням для забезпечення ефективного управління державними коштами та посилення фінансової стійкості місцевих бюджетів;

2) щодо видатків місцевих бюджетів:

упродовж 2022–2024 років видатки місцевих бюджетів зросли на 187,4 млрд грн (у 1,4 раза) та у 2024 році становили 671,8 млрд грн. Найвищий приріст зафіксовано у 2023 році (+162,4 млрд грн, або 33,5%), що обумовлено збільшенням обсягів капітальних видатків. З 2023 року після різкого скорочення капітальних видатків у 2022 році розпочалося поступове відновлення реалізації інфраструктурних проектів. Це супроводжувалося зростанням частки капітальних видатків із 10% у 2022 році до 22% у 2024 році та відповідним скороченням питомої ваги поточних видатків із 90% до 78%.

При цьому у структурі поточних видатків стабільно переважали захищені видатки (у середньому 78%), зокрема оплата праці, комунальних послуг, соціальний захист та соціальне забезпечення. Поступове зростання капітальних видатків у 2023–2024 роках свідчить про реалізацію заходів із відновлення та модернізації критично важливих об'єктів, а також про посилення стійкості територій в умовах воєнного стану. Водночас у більшості регіонів протягом 2022–2024 років рівень виконання капітальних видатків залишався нижчим за середній показник по країні, що вказує на нерівномірність реалізації проектів розвитку і наявність системних перешкод фінансового та організаційного характеру.

У регіональному розрізі за видатками зберігалися суттєві диспропорції. У прифронтових та постраждалих областях зростання видатків формувалося переважно за рахунок фінансування заходів безпеки, соціальних виплат і

компенсацій, тоді як у частині тилкових областей у 2024 році спостерігалось зниження видатків після їх пікового зростання у 2023 році. Основними напрямками фінансування залишалися освіта, економічна діяльність, загальнодержавні функції, соціальний захист та соціальне забезпечення й житлово-комунальне господарство. Значну частку видатків становили трансферти підприємствам, зокрема для забезпечення сталого функціонування громад, та органам державного управління інших рівнів — на відновлення інфраструктури, безпекові заходи і виконання військовими адміністраціями повноважень місцевого самоврядування. Регіональні відмінності в обсягах таких видатків зумовлені різним рівнем інфраструктурної та фінансової спроможності громад.

Загалом динаміка та структура видатків місцевих бюджетів у 2022–2024 роках відображають збільшення фінансових потреб територіальних громад у частині забезпечення як поточних, так і капітальних видатків, що потребує одночасної роботи органів місцевого самоврядування над посиленням дохідної частини місцевих бюджетів територіальних громад;

3) щодо дебіторської та кредиторської заборгованості:

у 2022–2024 роках динаміка дебіторської та кредиторської заборгованостей розпорядників і одержувачів коштів місцевих бюджетів за видатками була нестабільною.

У 2023 році обсяг дебіторської заборгованості зріс на 36% порівняно з 2022 роком, проте у 2024 році скоротився на 2% і становив 9,2 млрд грн. Основна частка заборгованості припадала на бюджет м. Києва – 75-79% загального обсягу. Прострочена дебіторська заборгованість залишалася майже незмінною (5,1 млрд грн у 2022 і 2024 роках), переважно в бюджеті м. Києва за капітальними трансфертами.

Кредиторська заборгованість після зростання у 2022 році до 5,1 млрд грн скоротилася до 3,4 млрд грн у 2023 році та до 2,7 млрд грн на кінець 2024 року. За період, що аналізувався, кредиторська заборгованість за капітальними видатками зменшилася утричі — з 2 до 0,6 млрд грн, тоді як частка за поточними видатками зросла з 61% до 79%.

Загалом динаміка дебіторської та кредиторської заборгованостей у 2022–2024 роках характеризується зміною їх структури, концентрацією простроченої кредиторської заборгованості в окремих бюджетах та збереженням ризиків неповернення дебіторської заборгованості за капітальними видатками;

4) щодо бюджетної збалансованості:

у 2023–2024 роках у більшості областей зменшилася кількість бюджетів територіальних громад, виконаних із профіцитом, та зросла кількість бюджетів, виконаних із дефіцитом, попри скорочення сукупного обсягу дефіциту (з 18,5 млрд грн у 2023 році до 10,6 млрд грн у 2024 році). Кількість бюджетів громад, виконаних з профіцитом, зменшилася з 942 до 769, тоді як кількість бюджетів, виконаних із дефіцитом, — зросла з 539 до 711 (з 36 відс.

до 48 відс.), що свідчить про погіршення показників збалансованості бюджетів територіальних громад. Значна частина планування місцевих бюджетів з дефіцитом у 2023–2024 роках зумовлена використанням вільних залишків бюджетних коштів, сформованих у попередні періоди;

5) *щодо управління фінансовими ресурсами місцевих бюджетів:*

у 2022–2024 роках управління ліквідністю місцевих бюджетів відбувалося в умовах воєнного стану, касових обмежень та нерівномірного надходження доходів до місцевих бюджетів.

Зростання залишків коштів на рахунках місцевих бюджетів зумовлено переважно обмеженнями касового виконання видатків та неможливістю здійснення окремих бюджетних заходів, а не збільшенням фінансових можливостей місцевих бюджетів. Структура залишків підтверджує значні обсяги цільових коштів (зокрема, невикористаних коштів міжбюджетних трансфертів з державного бюджету). Регіональна динаміка залишків характеризувалася неоднорідністю: у частини областей спостерігалось нарощення залишків, частини – їх послідовне скорочення.

Динаміка залучення короткострокових позик з єдиного казначейського рахунка у 2022–2024 роках відображає зміну фінансового стану місцевих бюджетів. Найактивніше цей інструмент використовувався у 2022 році (1,3 млрд грн), що свідчить про потребу громад у тимчасовій підтримці в умовах адаптації до воєнного стану та тимчасову залежність від зовнішнього фінансування. У 2023 році обсяг позик різко скоротився (до 82,9 млн грн), оскільки громади використовували накопичені фінансові резерви. Часткове відновлення потреби в позиках у 2024 році (0,6 млрд грн) вказує на зростання кількості місцевих бюджетів територіальних громад, у яких виникали тимчасові касові розриви;

б) *щодо місцевого боргу:*

протягом 2022–2024 років динаміка місцевого боргу змінилася. Після скорочення у 2022–2023 роках (з 20,4 до 16,6 млрд грн) у 2024 році його загальний обсяг зріс до 18,7 млрд гривень. Зростання зумовлене зовнішніми запозиченнями, які громади залучали від міжнародних фінансових організацій на проекти розвитку. Внаслідок цього частка зовнішнього боргу зросла з 6% до 27%, тоді як внутрішній борг продовжував скорочуватися.

За підсумками проведеного аналізу РП рекомендувала:

КМУ – забезпечити контроль за своєчасним внесенням на розгляд КМУ головними розпорядниками коштів державного бюджету проектів нормативно-правових актів щодо порядків та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам відповідно до частини другої статті 97 Кодексу /ця рекомендація міститься у пункті 4 Рішення РП № 28-6/;

ОВА:

1) до 01.01.2026 звернутися до органів місцевого самоврядування в межах відповідної області /ця рекомендація міститься у пункті 5.1 Рішення РП № 28-6/ щодо:

розроблення та затвердження плану заходів з формування резервів фінансових ресурсів бюджетів місцевого самоврядування, спрямованих на наповнення їх дохідної частини;

проведення аналізу причин виникнення та накопичення простроченої дебіторської та/або кредиторської заборгованості місцевих бюджетів із визначенням потенційних ризиків для їх збалансованості та фінансової стійкості, а також забезпечення за результатами аналізу організації підготовки заходів, спрямованих на її скорочення й недопущення подальшого утворення;

проведення аналізу причин невиконання планових показників капітальних видатків бюджетів місцевого самоврядування за 2023–2024 роки та вжиття заходів, спрямованих на урахування виявлених недоліків у процесі формування та виконання місцевих бюджетів у наступних бюджетних періодах;

2) до 01.03.2026 забезпечити проведення заходів з моніторингу, аналізу та контролю за цільовим та ефективним використанням отриманих субвенцій розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів з метою мінімізації залишків коштів на рахунках місцевих бюджетів */ця рекомендація міститься у пункті 5.2 Рішення РП № 28-6/;*

Київській МВА до 01.03.2026 здійснити заходи, аналогічні заходам для ОВА (включаючи ті, що стосуються органів місцевого самоврядування) */ця рекомендація міститься у пункті 6 Рішення РП № 28-6/.*

IV. Керуючись статтею 109 Кодексу та статтями 4, 14, 17 і 31 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», від Комітету 17.12.2025 направлено звернення:

1) до КМУ, Міністерства фінансів України */далі – Мінфін/*, Міністерства розвитку громад та територій */далі – Мінрозвитку/* – для інформування про розгляд Рішення РП № 28-6 і Звіту РП № 28-6 та про вжиті заходи щодо виконання відповідних рекомендацій РП. У відповідь:

Мінфіном поінформовано (*лист від 12.01.2026 № 05210-04/1-3/881*), що за дорученням Прем'єр-міністра України від 13.12.2025 № 40924/1/1-25 до листа РП від 10.12.2025 № 18-3851, Віце-прем'єр-міністра з відновлення України-Міністра розвитку громад та територій України від 18.12.2025 № 40924/3/1-25 до звернення Комітету від 17.12.2025 № 04-13/12-2025/292106 Мінфін визначено головним виконавцем відповідних доручень, а також серед іншого зазначено таке:

– центральними органами виконавчої влади (Міністерством культури України, Міністерством у справах ветеранів України, Міністерством охорони здоров'я України, Мінрозвитку) взято до відома та врахування в подальшій роботі завдання, визначене пунктом 4 Рішення РП № 28-6 (*щодо своєчасного внесення на розгляд КМУ проектів нормативно-правових актів щодо порядків та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам відповідно до частини другої статті 97 Кодексу*), що у свою чергу сприятиме

належній організації бюджетного процесу у 2026 році, раціональному і своєчасному використанню бюджетних коштів;

– ОВА затверджені плани заходів, спрямованих на забезпечення виконання завдань, визначених пунктом 5 Рішення РП № 28-6, з метою наповнення місцевих бюджетів, забезпечення пріоритетних напрямів видатків, економного, ефективного та раціонального використання коштів місцевих бюджетів, скеровано Звіт РП № 28-6 та Рішення РП № 28-6 районним державним (військовим) адміністраціям, органам місцевого самоврядування, військовим адміністраціям населених пунктів та доручено (рекомендовано) затвердити аналогічні плани заходів;

Мінрозвитку (*лист від 14.01.2026 № 973/33/10-26*) надало інформацію про затвердження нормативно-правових актів щодо порядків та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, за якими Мінрозвитку визначено головним розпорядником коштів державного бюджету, та розподіл відповідних субвенцій між місцевими бюджетами;

2) до ОВА і Київській МВА – для інформування про розгляд Рішення РП № 28-6 і Звіту РП № 28-6 і про вжиті заходи щодо виконання відповідних рекомендацій РП. У відповідь всі ОВА поінформували про стан опрацювання в регіонах таких документів, зазначивши про здійснення відповідних організаційних та управлінських заходів із забезпечення наповнення місцевих бюджетів, ефективного та раціонального використання коштів місцевих бюджетів, серед яких, зокрема такі:

забезпечення моніторингу виконання основних показників місцевих бюджетів та дотримання бюджетної збалансованості, контролю за своєчасністю та повнотою проведення захищених видатків, здійснення контролю за цільовим та ефективним використанням міжбюджетних трансфертів, проведення роботи з недопущення зростання та скорочення обсягів кредиторської заборгованості, посилення координації з районними державними (військовими) адміністраціями та органами місцевого самоврядування з питань дотримання вимог бюджетного законодавства;

для збільшення дохідної частини здійснення заходів, зокрема з інвентаризації земельних ділянок та об'єктів нерухомого майна, дотримання законодавства про працю щодо легалізації зайнятості населення та забезпечення мінімальних гарантій з оплати праці, забезпечення своєчасності та повноти сплати податків і зборів та стягнення податкової заборгованості у разі її наявності, посилення співпраці з податковими органами з метою виявлення платників, які ухиляються від сплати податків.

При цьому Луганською та Херсонською ОВА звернуто увагу, що повноцінна реалізація окремих рекомендацій РП, зокрема щодо формування резервів фінансових ресурсів місцевих бюджетів, може бути забезпечена в цих областях лише після деокупації та відновлення повноважень органів місцевого самоврядування.

Київська МВА листом від 13.03.2026 № 003-573 на виконання рекомендацій РП надала план заходів з формування резервів фінансових ресурсів для наповнення дохідної частини бюджету міста Києва на 2026-2028 роки та поінформувала про причини утворення значних обсягів простроченої дебіторської заборгованості за видатками;

3) до РП – для інформування щодо оцінки стану виконання відповідних рекомендацій РП. У відповідь РП (*лист від 09.01.2026 № 18-42*) повідомила, що виконання рекомендацій, наданих у Рішенні РП № 28-6, триває та перебуває на контролі РП. Зокрема, на виконання пункту 4 Рішення РП № 28-6 КМУ надане доручення Мініфіну та головним розпорядникам бюджетних коштів (восьми міністерствам, 24-м ОВА і Київській МВА) розглянути рекомендації РП, вжити необхідних заходів і про результати поінформувати РП та Уряд; щодо реагування на рекомендації РП, надані в пункті 5 Рішення РП № 28-6, отримана інформація від 16-ти ОВА; термін, встановлений для інформування РП про результати виконання Київською МВА пункту 6 Рішення РП № 28-6 (до 01.03.2026), ще не настав.

В доповнення РП (*лист від 03.04.2026 № 18-817*) надано інформацію з оцінкою стану виконання Рішення РП № 28-6, згідно з якою встановлено таке:

1) дві рекомендації, що надані КМУ та ОВА згідно з пунктами 4 і 5.1 Рішення РП № 28-6 виконано;

2) виконання заходів за двома рекомендаціями, наданими ОВА та Київській МВА у пунктах 5.2 та 6 Рішення РП № 28-6, розпочато. При цьому зазначено, що ОВА провели організаційні заходи щодо здійснення моніторингу, аналізу і контролю за цільовим та ефективним використанням субвенцій місцевими бюджетами для подальшого узагальнення отриманої інформації та її аналізу на обласному рівні, однак не всі запровадили механізм збору відповідної інформації від органів місцевого самоврядування (*Вінницька, Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська та Чернігівська*), матеріали Київської МВА також не підтвердили виконання рекомендацій у повному обсязі.

V. Щодо виконання окремих показників місцевих бюджетів за 2025 рік */згідно із звітом Казначейства за січень-грудень 2025 року/:*

1) за 2025 рік до місцевих бюджетів надійшло 555,9 млрд грн доходів (*без урахування трансфертів з державного бюджету*), що на 64,2 млрд грн, або на 13,1% більше, ніж у 2024 році. У 2025 році порівняно з 2024 роком серед 25 регіонів приріст доходів не забезпечено лише за зведеними бюджетами Донецької (-28,2%), Луганської (- 18,9%) і Херсонської (-6,4%) областей, водночас за зведеними бюджетами 18 областей приріст таких доходів вищий за середній по Україні.

Доходи загального фонду (*без урахування трансфертів з державного бюджету*) становили 514,1 млрд грн та порівняно з 2024 р. збільшилися на

63 млрд грн, або на 14%, доходи спеціального фонду – 41,8 млрд грн та збільшилися на 1,2 млрд грн, або на 3%. Основним джерелом доходів місцевих бюджетів залишається податок на доходи фізичних осіб і становить найбільший їх обсяг – 300,3 млрд грн (або 58,4% доходів загального фонду), що зріс порівняно з 2024 роком на 42,8 млрд грн, або на 16,6%. Інші ключові податки також продемонстрували позитивну динаміку, зокрема акцизний податок зріс на 33,1% (на 9,2 млрд грн), єдиний податок – на 10,5% (на 7,3 млрд грн), плата за землю – на 15,2% (на 6 млрд грн), податок на нерухоме майно – на 19,3% (на 2,1 млрд грн). Приріст доходів загального фонду місцевих бюджетів досягнуто за зведеними бюджетами 22 областей і м. Києва.

Рівень виконання планових показників доходів місцевих бюджетів за 2025 р. становив 101% з перевищенням 5,5 млрд грн (у т.ч. за загальним фондом – 101,3%, за спеціальним фондом – 98%) та забезпечено за зведеними бюджетами 22 областей.

Попри загалом позитивну динаміку виконання місцевих бюджетів відчутним ризиком для стабільності надходжень доходів залишався податковий борг (загальний обсяг якого перед місцевими бюджетами за інформацією Державної податкової служби України зріс порівняно з 2024 р. на 4,4 млрд грн, або на 10,7% до 45,1 млрд грн) та втрати місцевих бюджетів від наданих податкових пільг (які зросли на 9,9 млрд грн, або на 48,2% до 30,5 млрд грн);

2) протягом 2025 року з державного бюджету надано трансферти місцевим бюджетам у сумі 196,1 млрд грн, з них за загальним фондом – 188,2 млрд грн, за спеціальним фондом – 7,9 млрд грн. Їх обсяг порівняно з 2024 роком збільшився на 8,1 млрд грн, або на 4,3%, у т.ч. за загальним фондом зростання становило 10,7 млрд грн, або 6,1%, за спеціальним фондом відбулося зменшення на 2,6 млрд грн, або на 25,1% (відповідно на 1,6 відс. пункти збільшилася частка трансфертів загального фонду і становила 96% та зменшилася частка субвенцій спеціального фонду до 4 %). При цьому за зведеними бюджетами 20 областей обсяг наданих трансфертів більший, ніж у 2024 р., і темпи його приросту знаходяться у межах від 4% (Київська обл.) до 19,2% (Сумська обл.), за зведеними бюджетами 5 регіонів спостерігається зменшення обсягу наданих трансфертів та відповідно спад темпів приросту у межах від - 2,3% (Харківська обл.) до - 31,6% (Луганська обл.).

У 2025 році виконання бюджетних призначень за трансфертами з державного бюджету місцевим бюджетам (передбачено у державному бюджеті на 2025 р. – 223,3 млрд грн) забезпечено на 87,8%, показників уточненого плану (з урахуванням рішень КМУ щодо перерозподілу видатків – 217,9 млрд грн) – 90%. Водночас до державного бюджету повернуто 8,2 млрд грн, як невикористані кошти за субвенціями. Такий стан виконання, серед іншого, зумовлений несвоєчасним прийняттям порядків та умов надання субвенцій з державного бюджету і розподілом таких коштів між місцевими

бюджетами та спроможністю на місцевому рівні забезпечити дотримання всіх умов надання субвенцій.

За 2025 рік місцевим бюджетам надані дотації у сумі 49,6 млрд грн. *(або 75% бюджетних призначень)*, що на 3,5 млрд грн, або на 6,7% менше, ніж у 2024 р. У загальному обсязі трансфертів загального фонду державного бюджету обсяг дотацій склав 26,3% із зменшенням проти 2024 р. на 3,6 відс. пункти. Переважну їх частку (51,8%) становила базова дотація, що перерахована місцевим бюджетам у передбаченому обсязі (25,5 млрд грн), який на 4,4 млрд грн, або на 20,9%, більший, ніж у 2024 р. Базову дотацію отримали 1028 місцевих бюджетів *(у 2024 р. – 1032)*. Додаткова дотація на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією РФ (40,1% обсягу наданих з державного бюджету дотацій), передана місцевим бюджетам у сумі 19,9 млрд грн (що на 8,3 млрд грн, або на 29,5%, менше, ніж у 2024 р.) і становить 54,4% бюджетних призначень.

Субвенції надані місцевим бюджетам у сумі 146,5 млрд грн *(або 93,2% бюджетних призначень)*, що на 11,7 млрд грн, або на 8,7%, більше, ніж у 2024 р. При цьому у 2025 році на 14,3 млрд грн, або на 11,5%, збільшився обсяг субвенцій місцевим бюджетам із загального фонду державного бюджету і становив 138,6 млрд грн.

Найбільшу питому вагу серед субвенцій загального фонду традиційно становила освітня субвенція (75,8%), що надана місцевим бюджетам згідно з уточненим планом у сумі 105,1 млрд грн *(або 101,9% бюджетних призначень)*, та на 939,5 млн грн, або на 0,9% більше, ніж у 2024 році. Видатки місцевих бюджетів за цією субвенцією проведені у сумі 101,6 млрд грн, або 96,6% плану, а в розрізі регіонів рівень виконання плану знаходиться в межах від 90,4% (Луганська обл.) до 97,2% (Волинська обл.). При цьому залишки коштів за субвенцією, що утворилися на рахунках місцевих бюджетів на кінець 2025 р., у сумі 3,52 млрд грн на виконання статті 39 Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» перераховані до спеціального фонду державного бюджету з метою подальшого розподілу таких коштів за рішеннями КМУ у визначеному ним порядку між місцевими бюджетами з урахуванням цільового призначення освітньої субвенції та на реалізацію заходів у сфері освіти. Поряд з тим, з 2025 року введені обов'язкові доплати педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти державної і комунальної власності за особливі умови роботи, на здійснення яких місцевим бюджетам надано відповідну субвенцію із загального фонду державного бюджету у сумі 10,6 млрд грн *(або 88,1% бюджетних призначень)*.

Крім того, у 2025 році місцевим бюджетам із загального фонду державного бюджету вперше надано 10 субвенцій на реалізацію публічних інвестиційних проектів (з них 6 у сфері освіти, 1 – охорони здоров'я, 3 – соціального захисту) на суму 18 млрд грн, або 77,9% запланованого обсягу (що

пов'язано, зокрема з невиконанням на 4,7 млрд грн, або на 35,1% плану таких субвенцій у сфері освіти). Поряд з тим, у 2025 році на реалізацію публічних інвестиційних проектів 16 областям спрямовано 656,9 млн грн коштів державного фонду регіонального розвитку, що становить 65,7% бюджетних призначень (1000 млн грн).

Водночас, до місцевих бюджетів не перераховано 8,4 млрд грн субвенцій спеціального фонду, які мають реалізовуватися в рамках виконання проектів за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від ЄБРР, ЄІБ і МБРР (зокрема, на подовження третьої лінії метрополітену у місті Харкові у сумі 2,1 млрд грн, на реалізацію проектів в рамках Програми з відновлення України та Програми відновлення України III – 4,1 млрд грн, на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України – 0,8 млрд грн, на реалізацію проекту «Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)» – 0,5 млрд грн), що серед іншого обумовило виконання планових показників з надання місцевим бюджетам субвенцій спеціального фонду лише на 46%.

Загалом видатки місцевих бюджетів за субвенціями з державного бюджету проведено у сумі 146,6 млрд грн. *(з урахуванням залишку коштів на рахунках місцевих бюджетів на 01.01.2025)*, що становить 89% уточненого плану та 96,1% наданих коштів *(з урахуванням таких залишків)*. При цьому на кінець 2025 р. на рахунках місцевих бюджетів збережено залишки коштів за субвенціями у сумі 5,27 млрд грн (у т.ч. за загальним фондом – 3,53 млрд грн, за спеціальним фондом – 1,74 млрд грн);

3) таким чином, основними складовими ресурсу місцевих бюджетів у 2025 році стали доходи таких бюджетів та трансферти з державного бюджету, співвідношення яких становило 73,9% і 26,1% відповідно та порівняно з 2024 р. на 1,6 відс. пункти змінилося на користь доходів. Разом з тим, як і у попередні роки, структура доходів демонструє залежність місцевого самоврядування від декількох ключових джерел та трансфертів з державного бюджету. Так, питома вага трансфертів у доходах бюджетів сільських територіальних громад становить 34,5%, бюджетів селищних територіальних громад – 36,9%, районних бюджетів – 76,6%, обласних бюджетів – 34,7% і є вищою за середній показник по Україні, у доходах бюджетів міських територіальних громад та бюджету міста Києва частка трансфертів становить 24,3% і 8% відповідно;

4) видатки місцевих бюджетів у 2025 році склали 774,1 млрд грн, що на 102,2 млрд грн., або на 15,2%, більше, ніж у 2024 р. Таке зростання відбулося передусім завдяки збільшенню видатків на оплату праці з нарахуваннями (на 31,3 млрд грн, або на 11,1%) та на надання трансфертів державному бюджету (на 25,6 млрд грн, з яких 15,2 млрд грн – реверсна дотація, що у 2024 році не передавалася до державного бюджету). Видатки місцевих бюджетів у зіставних із 2024 роком умовах *(без урахування реверсної дотації)* становили 758,9 млрд грн, що на 87 млрд грн., або на 13%, більше, ніж у 2024 р. Темп

приросту таких видатків в розрізі областей порівняно з 2024 роком знаходиться в межах від 2,1% (Херсонська обл.) до 19,3% (Запорізька обл.) і спад зафіксовано у Донецькій обл. (-9,2%). Рівень виконання планових показників за видатками місцевих бюджетів становить 92,6%, що вище ніж у 2024 році на 4,6 відс. пункти, і хоча виконання плану не забезпечене за зведеними бюджетами всіх регіонів, у 16 з них такий показник вище середнього по Україні.

Мінфіном у згаданому вище листі поінформовано, що «платіжні інструкції на здійснення видатків місцевих бюджетів, зареєстровані в органах Казначейства станом на 01.01.2026, виконані в повному обсязі з урахуванням черговості, визначеної Порядком виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженим постановою КМУ від 09.06.2021 № 590».

У структурі видатків місцевих бюджетів за 2025р. збереглися тенденції попереднього року: за функціональною ознакою найбільшу питому вагу становили видатки на соціально-культурну сферу – 59,9% (зокрема видатки на освіту – 42,2%, соціальний захист та соціальне забезпечення – 8%, охорону здоров'я – 5,6%), житлово-комунальне господарство – 9,8%, за економічною – поточні видатки – 80,1%, капітальні видатки 19,9%.

Кредиторська заборгованість за видатками місцевих бюджетів з початку 2025 р. збільшилася на 0,4 млрд грн і становила 1,5 млрд грн (з яких прострочена – 0,4 млрд грн). Дебіторська заборгованість за видатками місцевих бюджетів збільшилася на 0,9 млрд грн і на кінець 2025 р. становила 10,1 млрд грн (з яких прострочена – 5,3 млрд грн). При цьому 91,3% дебіторської заборгованості обліковувалося за капітальними видатками, з яких 69,8% – за капітальними трансфертами підприємствам (установам, організаціям). Майже 60% дебіторської заборгованості сформувалося у бюджеті м. Києва.

На кінець 2025 р. на рахунках місцевих бюджетів та бюджетних установ, фінансове забезпечення яких здійснюється з місцевих бюджетів (*без урахування залишків коштів місцевих бюджетів АР Крим та м. Севастополя*), зберігалися залишки коштів у сумі 95,3 млрд грн (обсяг яких порівняно з початком року зменшився на 25,4 млрд грн, або на 21%), з них за загальним фондом – 76,1 млрд грн, за спеціальним фондом – 19,2 млрд гривень.

VI. Враховуючи наведене, у Комітеті 06.04.2026 відбулося засідання підкомітету з питань державного фінансового контролю та діяльності Рахункової палати, на якому розглянуто дане питання за участю Голови РП Піщанської О.С., заступника Голови РП Ключки С.С., Міністра соціальної політики, сім'ї та єдності України Улютіна Д.В., заступника Міністра фінансів України Самоненка Д.А., заступника Міністра освіти і науки України Софієнко А.П., заступника Міністра розвитку громад та територій України Рябикіна О.В., керівників обласних та Київської міської військових

адміністрацій, інших уповноважених посадових осіб цих органів *(із записом такого засідання можна ознайомитися на YouTube-каналі Комітету)*.

За підсумками розгляду даного питання Комітет з питань бюджету ухвалив таке рішення:

1. Рішення Рахункової палати від 25.11.2025 № 28-6 «Про розгляд Звіту про результати аналізу виконання основних показників місцевих бюджетів за 2022-2024 роки» із зазначеним Звітом взяти до відома.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

1) звернути увагу Міністерства фінансів України на важливість врахування при складанні Бюджетної декларації на 2027-2029 роки в частині взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами серед іншого результатів комплексного аналізу виконання місцевих бюджетів у попередніх і поточному бюджетних періодах, включаючи оцінку ефективності управління фінансовими ресурсами, з метою визначення особливостей формування міжбюджетних відносин в умовах воєнного стану та забезпечення якісного та результативного планування міжбюджетних трансфертів на середньостроковий період;

2) доручити міністерствам, які є головними розпорядниками коштів державного бюджету за трансфертами місцевим бюджетам:

проаналізувати стан надання та використання трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у 2025 та 2026 роках, включаючи питання своєчасності затвердження (внесення за необхідності змін до нормативно-правових актів) порядків та умов надання трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам і розподілу відповідних трансфертів між місцевими бюджетами та ефективності використання таких трансфертів з місцевих бюджетів, пояснивши причини недотримання вимог частини другої статті 97 Бюджетного кодексу України і причини незавершеного виконання проектів (заходів, об'єктів), що реалізуються за рахунок наданих субвенцій, повернення до державного бюджету невикористаних коштів, утворення залишків коштів за субвенціями, та вжити заходів, спрямованих на запобігання відповідним недолікам у подальшому;

посилити контроль за обґрунтованістю планування, розподілу (перерозподілу) міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, здійснювати постійний моніторинг використання таких коштів з місцевих бюджетів, на основі якого забезпечувати своєчасне прийняття належних управлінських рішень з метою цільового та ефективного використання таких коштів протягом бюджетного періоду;

3) доручити обласним державним (військовим) адміністраціям та Київській міській державній (військовій) адміністрації у співпраці з органами місцевого самоврядування:

до 01 липня 2026 року забезпечити в повному обсязі виконання рекомендацій Рахункової палати, наданих в рішенні від 25.11.2025 № 28-6

«Про розгляд Звіту про результати аналізу виконання основних показників місцевих бюджетів за 2022-2024 роки»;

продовжувати здійснення заходів щодо збільшення надходжень місцевих бюджетів, передусім шляхом скорочення податкового боргу та недопущення нарощування нової податкової заборгованості, проведення оцінки ефективності і доцільності наданих податкових пільг з метою запобігання необґрунтованих втрат доходів місцевих бюджетів, підвищення ефективності місцевих податків і зборів, забезпечення ефективного управління об'єктами комунальної власності;

проаналізувати стан виконання бюджетних програм за 2025 рік і запланованих у поточному році, оцінивши ефективність, результативність, економічну доцільність видатків відповідних місцевих бюджетів, насамперед у період дії воєнного стану з метою спрямування вивільнених ресурсів на забезпечення першочергових і пріоритетних програм та заходів;

здійснювати на постійній основі моніторинг та аналіз стану кредиторської і дебіторської бюджетної заборгованості за видатками місцевих бюджетів, вживаючи заходів щодо скорочення такої заборгованості;

посилити контроль за цільовим та ефективним використанням субвенцій з державного бюджету, забезпечуючи своєчасне реагування на виявлені ризики і відхилення під час використання таких коштів з місцевих бюджетів та мінімізацію накопичення залишків за субвенціями на рахунках місцевих бюджетів і зменшення кількості незавершених проектів (програм, заходів), що реалізуються за рахунок відповідних субвенцій;

4) до 01 липня 2026 року надати Комітету з питань бюджету і Рахунковій палаті інформацію щодо виконання зазначених рекомендацій.

Просимо забезпечити виконання зазначеного рішення Комітету з питань бюджету.

Голова Комітету

Роксолана ПІДЛАСА

